

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 15-07-2016

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/644-1/15-07-2016

ΑΠΟΦΑΣΗ 58/2016

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος στο κατάστημά της την 13.7.2016 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Π. Χριστόφορος, Πρόεδρος της Αρχής, Χ. Ανθόπουλος, ως εισηγητής, Γρ. Λαζαράκος και Π. Ροντογιάννης, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Δ. Μπριόλα, Α. Ι. Μεταξά και Α. Συμβώνη, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος

Παρούσα χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Μ. Αλικάκου, ειδική επιστήμονας-δικηγόρος, ως βοηθός εισηγήτρια, η οποία αποχώρησε μετά τη συζήτηση της υπόθεσης και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη απόφασης και η Γ. Παλαιολόγου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα ακόλουθα:

Με το με αριθμ. πρωτ. ... (αριθμ. πρωτ. της Αρχής Γ/ΕΙΣ/644/03.2.1016) έγγραφο το Αστυνομικό Τμήμα [περιοχής] Χ διαβίβασε στην Αρχή καταγγελία, με τα συνημμένα σε αυτήν, της Α. Ξεναγού, κατά του Μουσείου [περιοχής] Χ για παράνομη τήρηση βιβλίου εισόδου ξεναγών με βάση τον ν. 2472/1997. Με το ως άνω έγγραφο του, το Αστυνομικό Τμήμα [περιοχής] Χ διαβίβασε στην Αρχή και την από 20/1/2016 παραγγελία της

Αντεισαγγελέως Πρωτοδικών [περιοχής] Ψ, με την οποία του ζητούσε να συνεχίσει την προκαταρκτική εξέταση προκειμένου να διερευνηθεί μέσω του Υπουργείου Πολιτισμού και της Αρχής «αν η τήρηση του αναφερομένου στη δικογραφία βιβλίου, των στοιχείων που καταγράφονται και του τρόπου που αυτό τηρείται, είναι σύννομη και σύμφωνη με την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΟ ΕΠΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/25/4716/2004 ή άλλο νόμο ή ΥΑ κι αν δι'αυτού παραβιάζονται τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα επισκεπτών και ξεναγών στον αρχαιολογικό χώρο.».

Σημειωτέον ότι στο εν λόγω βιβλίο, όπως προκύπτει από τα αντίγραφα του εν λόγω βιβλίου που ήταν συνημμένα στην ως άνω καταγγελία, τηρούνταν τα εξής στοιχεία των ξεναγών: ονοματεπώνυμο ξεναγού, τηλέφωνο επικοινωνίας, ώρα εισόδου και αριθμός κυκλοφορίας οχήματος.

Με την με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2886/06.5.2016 αναφορά και τα συνημμένα σε αυτήν, η προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων (εφεξής ΕΦΑ) [περιοχής] Φ, Β, ενημέρωσε την Αρχή αναφορικά με την υπό κρίση καταγγελία δίνοντας διευκρινιστικές πληροφορίες για τους λόγους τήρησης του βιβλίου εισόδου ξεναγών. Συγκεκριμένα, στο ως άνω έγγραφό της η προϊσταμένη της ΕΦΑ [περιοχής] Φ, ανέφερε ότι είναι αρμόδια και υπεύθυνη, μεταξύ άλλων, για την ασφάλεια των επισκεπτών και των υπαλλήλων στο Μουσείο [περιοχής] Χ. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της και λόγω των σοβαρών προβλημάτων που δημιουργούσε η στάθμευση οχημάτων στον εξωτερικό χώρο του, η προϊσταμένη της ΕΦΑ [περιοχής] Φ αποφάσισε την τήρηση του βιβλίου εισόδου ξεναγών ως μέτρο εύρυθμης λειτουργίας και ασφάλειας του μουσείου, για την τήρηση του οποίου, όπως προκύπτει από το συνημμένο στην ως άνω αναφορά με αριθμ. πρωτ. ... έγγραφο, ενημέρωσε τόσο τους διπλωματούχους ξεναγούς, όσο και το Σωματείο Διπλωματούχων Ξεναγών. Ειδικότερα, αναφερόμενη στα προβλήματα που δημιουργούσε η στάθμευση των οχημάτων στον εξωτερικό χώρο του μουσείου, η προϊσταμένη ενημερώνει με το ως άνω έγγραφό της την Αρχή ότι αυτά σχετιζόνταν τόσο με την προστασία των ίδιων των αρχαιοτήτων από την εκπομπή ρύπων των εν λόγω οχημάτων, αφού τα περισσότερα από αυτά παρέμεναν με τις μηχανές σε λειτουργία, όσο και ιδίως με την ασφάλεια των ίδιων των επισκεπτών στο μουσείο καθώς η «άναρχη» στάθμευση μπορούσε να προκαλέσει τροχαία ατυχήματα, αλλά και να εμποδίσει την εύκολη πρόσβαση στο μουσειακό χώρο οχημάτων άμεσης δράσης, όπως πυροσβεστικά οχήματα και ασθενοφόρα. Επισημαίνει δε στο ως άνω έγγραφό της η προϊσταμένη της ΕΦΑ [περιοχής] Φ ότι κατά καιρούς, από το 2010, έλαβε και άλλα μέτρα για τον ίδιο σκοπό, τα οποία, ωστόσο, δεν αποδείχθηκαν αποτελεσματικά. Τέλος, στο ως άνω έγγραφό της προς την Αρχή, η προϊσταμένη της ΕΦΑ

[περιοχής] Φ επισυνάπτει και το με αριθμ. πρωτ. 175/14.10.2015 έγγραφο του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (International Council of Museum – ICOM), επισημαίνοντας ότι πρόκειται για τον επίσημο σύμβουλο του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού για ζητήματα μουσειακής πολιτικής. Στο έγγραφο αυτό, το Ελληνικό Τμήμα του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι το μέτρο της τήρησης του βιβλίου εισόδου ξεναγών *«ανταποκρίνεται στους διεθνώς καθιερωμένους κανόνες εύρυθμης λειτουργίας των μουσειακών οργανισμών.»*

Στη συνέχεια, κοινοποιήθηκε στην Αρχή και το με αριθμ. πρωτ. ... (αριθμ. πρωτ. της Αρχής Γ/ΕΙΣ/3710/10.6.2016) έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού, σύμφωνα με το οποίο η υπό εξέταση τήρηση βιβλίου εισόδου ξεναγών κρίνεται αιτιολογημένη, εύλογη και σύμφωνη με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας *«στο πλαίσιο της εύρυθμης λειτουργίας του αρχαιολογικού χώρου και του Μουσείου [περιοχής] X, της ασφάλειας των επισκεπτών και του αρχαιολογικού χώρου [...] ως μέτρο αντιμετώπισης του συνωστισμού τουριστικών λεωφορείων έμπροσθεν του αρχαιολογικού χώρου.»*

Η Αρχή, μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε τον εισηγητή και τις διευκρινίσεις της βοηθού εισηγήτριας, η οποία στη συνέχεια αποχώρησε, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 3 παρ. 1 στοιχ. ε' του Ν. 3028/2002 «Προστασία Αρχαιοτήτων – Πολιτιστικής Κληρονομιάς» ορίζει ότι *«1. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χώρας συνίσταται κυρίως: [...] ε) στη διευκόλυνση της πρόσβασης και της επικοινωνίας του κοινού με αυτήν»*. Το άρθρο 45 παρ. 5 του ίδιου νόμου ορίζει ότι τα Μουσεία *«οφείλουν να είναι ανοικτά στο κοινό σε προκαθορισμένες ημέρες και ώρες. Οφείλουν επίσης να διευκολύνουν την πρόσβαση στις συλλογές τους για λόγους μελέτης και έρευνας.»*. Το άρθρο 46 παρ. 1 στοιχ. α' του ως άνω νόμου ορίζει ότι *«Με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου, καθορίζονται για το σύνολο ή κατηγορία οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων ή ακινήτων μνημείων ή μεμονωμένα*

για σημαντικούς χώρους ή μνημεία : α) οι όροι και οι προϋποθέσεις επίσκεψης του κοινού σε αυτούς...».

2. Κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης του άρθρου 46 παρ. 1 του Ν. 3028/2002 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/25/4746/23.1.2004 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού (ΦΕΚ Β' 88) για την «Πρόσβαση και χρήση μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων» στο άρθρο 1 παρ. 4 εδ. α', παρ. 6 και παρ. 7, της οποίας ορίζονται τα εξής: «4. Οι επισκέπτες συνόλου ή κατηγορίας οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων ή ακινήτων μνημείων, ή μεμονωμένων σημαντικών χώρων ή μνημείων, καθώς και οι ξεναγοί και συνοδοί αυτών, οφείλουν να ακολουθούν τους κανόνες λειτουργίας τους, να συμπεριφέρονται με κοσμιότητα και με τον οφειλόμενο προς τα μνημεία σεβασμό και να αποφεύγουν εν γένει κάθε πράξη που δύναται να διαταράξει την ησυχία, την ευταξία και να προκαλέσει φθορά [...] 6. Οι επισκέπτες συνόλου ή κατηγορίας οργανωμένων αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων ή ακινήτων μνημείων, καθώς και οι ξεναγοί και συνοδοί αυτών, οφείλουν να ακολουθούν τις οδηγίες των αρμοδίων υπαλλήλων του ΥΠΠΟ. 7. Η μη τήρηση των παραπάνω όρων δικαιολογεί την απομάκρυνση των μη συμμορφούμενων επισκεπτών από τους χώρους αυτούς καθώς και την επιβολή των τυχόν προβλεπόμενων άλλων κυρώσεων.».

3. Το άρθρο 18 παρ. 1 στοιχ. α' εδ. α' και παρ. 5 στοιχ. α' και αα' του ΠΔ 104/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού ορίζει ότι «1. Οι επιχειρησιακοί στόχοι των Εφορειών Αρχαιοτήτων είναι οι εξής: α) Η επιστημονική έρευνα, η αποκάλυψη, η διατήρηση, η συντήρηση, η προστασία, η ανάδειξη, η προβολή και η φύλαξη των αρχαιοτήτων, η έκθεση τους σε Μουσεία, καθώς και η συμμετοχή τους σε εκθέσεις στην ημεδαπή και αλλοδαπή. [...] 5. α) Το Τμήμα Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων, Αρχαιογνωστικής Έρευνας και Μουσείων, το οποίο χειρίζεται θέματα που αφορούν σε αρχαιολογικούς, μνημεία και ιστορικούς τόπους, που χρονολογούνται έως τον 4^ο αι. μ.Χ., είναι αρμόδιο για: αα) Την προστασία και τη διαχείριση αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και ιστορικών τόπων, τον προγραμματισμό και τη διενέργεια ανασκαφών και οποιασδήποτε μορφής αρχαιολογικής έρευνας, τον προγραμματισμό και την εκτέλεση έργων σε συνέργεια με τα ανάλογα τμήματα της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, για την προστασία, συντήρηση, αναστήλωση, διαμόρφωση και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και ιστορικών τόπων, την προστασία του φυσικού τοπίου που τα περιβάλλει και την εξέταση αιτημάτων εκτέλεσης έργων που τα επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων.» Το άρθρο 67 παρ. 1 στοιχ. θ' του ίδιου προεδρικού

διατάγματος ορίζει ότι στα καθήκοντα των προϊσταμένων διευθύνσεων εντάσσεται, μεταξύ άλλων, και «θ) Η παρακολούθηση βέλτιστων πρακτικών και ο προσδιορισμός οργανωτικών, λειτουργικών και επιχειρησιακών βελτιώσεων των οργανικών μονάδων της Διεύθυνσης.».

4. Το άρθρο 2 στοιχ. α΄ του Ν. 2472/1997 ορίζει μεταξύ άλλων ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα «κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων». Το άρθρο 2 στοιχ. δ΄ του Ν. 2472/1997 ορίζει ότι επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί «κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου [...] με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα [...]». Περαιτέρω το άρθρο 4 παρ. 1 εδ. α και β του ίδιου νόμου ορίζει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, «πρέπει να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. Επίσης θα πρέπει να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται ενόψει των σκοπών της επεξεργασίας». Το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. δ΄ του ως άνω νόμου ορίζει ότι η επεξεργασία επιτρέπεται και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου όταν «...είναι αναγκαία για την εκτέλεση [...] έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και εκτελείται από δημόσια αρχή [...]». Επίσης, το άρθρο 6 παρ. 1 του ίδιου νόμου ορίζει ότι «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή, τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας.». Τέλος, το άρθρο 11 παρ. 1 του ως άνω νόμου ορίζει ότι «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει, κατά το στάδιο της συλλογής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να ενημερώνει με τρόπο πρόσφορο και σαφή το υποκείμενο για τα εξής τουλάχιστον στοιχεία τουλάχιστον στοιχεία: α. την ταυτότητά του και την ταυτότητα του τυχόν εκπροσώπου του, β. το σκοπό της επεξεργασίας, γ. τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών των δεδομένων, δ. την ύπαρξη του δικαιώματος πρόσβασης.»

5. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου και τη σχετική αλληλογραφία, προκύπτει ότι η υπό κρίση επεξεργασία έγινε με κύριο γνώμονα την ευταξία, ασφάλεια και προστασία τόσο του αρχαιολογικού χώρου, όσο και ιδίως των ατόμων που επισκέπτονται τον εν λόγω χώρο. Όπως ισχυρίζεται ειδικότερα η προϊσταμένη της ΕΦΑ [περιοχής] Φ η αναγραφή του ονόματος του ξεναγού με τα στοιχεία του οχήματος ήταν «αναγκαίο μέτρο για τον συσχετισμό του σταθμευμένου λεωφορείου με την/τον εκάστοτε ξεναγό, έτσι ώστε σε περίπτωση κυκλοφοριακής συμφόρησης, να εντοπιστεί ο/η ξεναγός στο μουσείο και να δοθούν οι οδηγίες από το προσωπικό του μουσείου για την άμεση αναχώρησή του.». Σκοπός,

συνεπώς, της καταγγελλόμενης επεξεργασίας ήταν κατά κύριο λόγο η εύρυθμη λειτουργία αλλά και έγκαιρη και ασφαλής διακίνηση των επισκεπτών του Μουσείου που θα επιτυγχανόταν μέσω της επικοινωνίας του μουσείου με τους ξεναγούς προκειμένου οι τελευταίοι να έρθουν σε επαφή με τους οδηγούς των σταθμευμένων τουριστικών λεωφορείων για να τα μετακινήσουν από τον εξωτερικό χώρο του μουσείου. Όπως προκύπτει από τις ως άνω αναφερόμενες διατάξεις σχετικά με τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα των προϊσταμένων των εφορειών αρχαιοτήτων, η προϊσταμένη της ΕΦΑ [περιοχής] Φ και, συνεπώς, άμεσα υπεύθυνη και αρμόδια για την εύρυθμη λειτουργία του μουσείου, και γενικότερα της εύκολης και ασφαλούς πρόσβασης των επισκεπτών του, έλαβε μέτρα που έκρινε η ίδια ως αναγκαία και απαραίτητα προκειμένου να επιτευχθεί η ως άνω εύρυθμη και ασφαλής λειτουργία του μουσείου. Τα μέτρα δε αυτά είναι πρόσφορα και όχι περισσότερα από αυτά που απαιτούνται για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, καθώς στο εν λόγω βιβλίο εισόδου ξεναγών καταγράφονται μόνο εκείνα τα δεδομένα που είναι αναγκαία προκειμένου το μουσείο να μπορεί να επικοινωνήσει ανά πάσα στιγμή με τους οδηγούς των λεωφορείων μέσω των αντίστοιχων ξεναγών που τα συνοδεύουν. Άλλωστε, ως προς το πρόβλημα της «άναρχης» και πολλές φορές «παράνομης στάθμευσης», ιδίως εμπροσθεν του χώρου του μουσείου, η ανωτέρω αναφέρει στο με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2886/06.5.2016 έγγραφό της ότι στο παρελθόν προσπάθησε να επιλύσει το πρόβλημα με τη λήψη και άλλων μέτρων, τα οποία, ωστόσο, δεν αποδείχθηκαν αποτελεσματικά, καθώς το πρόβλημα της παράνομης στάθμευσης και η γενικότερη επιβάρυνση της προστατευόμενης περιοχής συνεχίστηκε.

Περαιτέρω, από τα στοιχεία του φακέλου και, ιδίως το με αριθμ. πρωτ. ..., προκύπτει ότι για την επεξεργασία αυτή η προϊσταμένη της ΕΦΑ [περιοχής] Φ ενημέρωσε προηγουμένως τους διπλωματούχους ξεναγούς, δηλαδή τα υποκείμενα των δεδομένων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 κοινοποιώντας το ως άνω ενημερωτικό έγγραφο και στο Σωματείο Διπλωματούχων Ξεναγών. Πάντως για την νόμιμη τήρηση του βιβλίου εισόδου ξεναγών απαιτείται το Μουσείο και υποχρεούται να υποβάλει σχετική γνωστοποίηση προς την Αρχή σύμφωνα με το ως άνω αναφερόμενο άρθρο 6 παρ. 1 του Ν. 2472/1997.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή:

A) κρίνει ότι η τήρηση βιβλίου εισόδου ξεναγών για τους αναφερόμενους στο σκεπτικό της παρούσας λόγους είναι νόμιμη με βάση το άρθρο 5 παρ. 2 στοιχ. δ' του Ν. 2472/1997,

B) επισημαίνει ότι τα τηρούμενα δεδομένα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τον υπεύθυνο επεξεργασίας μόνο για τον αναφερόμενο στο σκεπτικό της παρούσας σκοπό και όχι για άλλο σκοπό,

Γ) απευθύνει σύσταση προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας να υποβάλει γνωστοποίηση σύστασης και λειτουργίας αρχείου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 2472/1997.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Πέτρος Χριστόφορος

Γεωργία Παλαιολόγου